

kodásának célját. És ebben igazán semmi szégyelni való nincs. Az író nem csak istenfi, hanem néha családapa is; nemcsak költői ábrándjai, hanem polgári kötelességei is vannak Ezt megértjük... De akkor félre a komédiával! Ne akarja a „minden másképpen van“ kiérdemesült bűvé-sze mindenáron elhitetni, hogy szomorú bér munkája nemes ihletettség, s dicstelen süllyedése dicsőséges felmagasztosulás.

Korvin Sándor

VILÁGPOLITIKAI PROBLÉMÁK

JAPAN ÉS AZ AFRIKAI HÁBORÚ

Mi Japán hivatalos álláspontja az afrikai háború ügyében? Ennek a kérdésnek a vizsgálatakor mindenekelőtt az u. n. *Sugimura*-eset az irányadó.

Az év nyarán, még jóval a fegyveres viszály kibontakozása előtt *Sugimura*, római japán nagykövet Mussolini érdeklődésére közölte, hogy Japán nem szándékozik beavatkozni a viszályba s Japánt semmiféle politikai érdek szála nem fűzi Abessziniához.

Alighogy a táviró közölte ezt a nyilatkozatot Tokióval, *Amo*, a japán külügyminisztérium vezető hivatalnokja nyilatkozatot tett közzé a sajtóban, hogy a külügyminisztérium semmiféle olyan értelmű meghatalmazást nem adott a római nagykövetnek, mely szerint Japán lemondana Abessziniát illető bárminemű politikai érdekéről. Sőt, az így keletkezett kúsza helyzet tisztázására a japán külügyminisztérium még külön nyilatkozattételre kényszerült, aminek során kiderült, hogy *Sugimura* régi, még 1934 októberében kelt utasítások alapján nyilatkozott. Mivel ezek az utasítások az afrikai események fejlődésére nem lehettek tekintettel, ezért nem is alkalmasak arra, hogy kifejezésre juttassák Japán érdekeit jelenleg. Az ily módon „helyreigazított“ hivatalos álláspont azután odamutat, hogy Japán nem szándékozik beavatkozni a viszályba, megőrzi szigorú semlegességét, viszont az események fejlődését figyelemmel kíséri, mivel bizonyos érdekei vannak Abessziniában. Japán leszögezte tehát a *várakozás politikáját* s egyszersmindenkorra megállapította, hogy vannak érdekei.

Ezek az érdekek elsősorban gazdasági természetűek.

Az 1932-ben beiktatott Japán és Abesszímia közti kereskedelmi szerződés után az abesszímiai piac bizonyos szerepet kezdett játszani Japán külkereskedelmében. Japán adatok szerint a japán árúk Abesszímia összbevételének több, mint a negyedrészt (26.6%) teszik. Évente a Japán bevétel értéke két millió jen. Ezek az adatok azonban nem megbízhatók, már azért sem, mert a japán árúk jórésze közvetítők (India, Egyiptom stb.) útján kerül Abessziniába s a bevételnek ezt a részét nem tartalmazza az előbbi kimutatás.

A legutóbbi két évben a japán bevétel tendenciája (főleg textil árukban) emelkedő. Egyidejűleg a japán kormány annak a szándékának adott kifejezést, hogy Abessziniában a japán textilipar számára új gyapotbázist létesít, mert az Anglia és Japán közti kereskedelmi háború megnehezíti a gyapjú Indiában és Egyiptomban való beszerzését.

Japán abesszímiai politikai tevékenységének hivatalos jelleget *Josida* márkai utazása kölcsönzött, aki a japán kormány nevében a políti-

kai és kereskedelmi szerződéseket illető tárgyalásokat vezette. 1931-ben Haile Selassie koronázásán külön megbízott jelent meg Japán részéről, amikor is a japán császár és a negus kölcsönösen megajándékozták és kitüntették egymást.

1932-ben jelentős tárgyalások indultak abba az irányba, hogy a Japán és Abesszinia közti barátságot házassággal pecsételjék meg. Egyik legrégebbi japán arisztokrata család, a Kuroda-család leányát szemelték ki feleségül az abesszin trónörökös számára. Ezzel az egyszerű kombinációval akarták előkészíteni a talajt a Japán tanácsadók, instrukturok stb. bevonulására. Mindez a tervezgetés azonban — angol és olasz nyomásra — megfeneklett.

A japán sajtóban kétféle magatartás érezhető az afrikai háborúval kapcsolatban. Ez a kétféle magatartás a japán imperializmus visszhangja.

Az első felháborodva tárgyalja az olasz imperiálizmus abessziniai akcióját s az ázsiai és afrikai népek „faji jogait“ hangsúlyozza, amikért Japán „küldetésesen“ mindig sikraszállt. A polgári lapok többsége így olaszellenes. Ennek a sajtónak a jobbszárnyán a japán gyarmatosítók ideológusai állnak, akik a maguk imperialista Ázsia-politikáját az olasz kaland elleni tiltakozással leplezik. A japán „Pánázsia“ hívők harcos proklamációi és önkéntes toborzásai a független „színes“ Abesszinia érdekében s a fehér imperializmus ellen kétségtelenül a japán imperializmus politikai irányvonalát juttatják ki-fejezésre. Az erős olaszellenes hangokat természetesen távolról sem az elnyomott népek védelme diktálja. Az olaszellenes nyilatkozatok, melyek egy pillanatra sem nőttek olaszellenes akciókká, gyökere épp az ellenkező talajból táplálkozik: a japán imperializmus törekvésekkel kedvező talajt vél előkészíteni az angol imperializmussal való további tárgyalásokra, mely pillanatnyilag szemben áll az olasz igényekkel. A japán diplomácia szemében „célszerű“, ha Anglia „beleragad“ az európai ügyekbe, mert ez szükségszerűen gyengíti Angliát a japánok által érdekelt Távolkeleten.

A másik hang, ami a japán sajtóban az afrikai háborúval kapcsolatban kifejezésre jut, japán európai ügyekben való *érdektelenségét* húzza alá. A katonai körökhöz közelálló nagytekintélyű *Kokumin* című lapot elsősorban a *harmadik-fél* szerepű államok, mint pl. Németország magatartása érdekli s nyomában a japán imperialista sajtó félreérthetetlenül a „nagy háború“ megindítására való előnyös helyzetről beszél. (S.)

VILÁGPOLITIKAI JEGYZETEK

PALESZTINA ÉS AZ AFRIKAI HÁBORÚ. Amint Afrika és a Földközi-tenger gyarmati országainak népei mindjobban növekvő éberséggel figyelik az olasz hadviselés minden lépését, úgy Palesztinában is a népesség minden rétege, ha nem is egyforma állásfoglalással, de figyelemmel követi az afrikai háború minden mozzanatát. Nagyon természetes ez. A háború már első hónapjaiban lét vagy nem lét kérdése elé állította Palesztina több rétegét.

Palesztina, mely a történelem ősideje óta a népek harctere volt, a jövő háborújában is nagy szerepre hivatott. A haifai kikötő kiépítése, a Mossul-haifai petróleumvezeték lefektetése, a felépítendő Haifa-bagdadi, valamint a rekonstruálandó hedzsászi vasut, a Haifa-akabai betonut, a számtalan repülőtér és stratégiai út építése, mind arra mutat, hogy